

אחוות לב בשיתוף עם בית גורדון

קורס קיימות מקומית (פרמקלצ'ר) ברוח א.ד. גורדון

סילבוס

המונח פרמקלצ'ר הומצא על ידי שני אקולוגים אוסטרלים ביל מוליסון ודייוויד הולמגרן בשנות ה-70 של המאה ה-20. המונח מתייחס לשיטת עיצוב ותכנון של מערכות אנושיות בנות קיימא, והוא שילוב בין תרבות, חקלאות וקיימות, Permanence-Culture-Agriculture. המטען התרבותי שלנו רווי בקישורים לקיימות מקומית משנת השמיטה, דרך משניות העוסקות בהנחיות לתכנון סביבת המגורים, הגינה, השדה והדרך הציבורית ועד לאהרון דויד גורדון שבסוף חייו בחר בדגניה למקום מושבו ודיבר על התבוננות בטבע הסובב אותנו כדרך להבנת עצמנו... "וכשאתה, בן אנוש, תחזור לטבע, כבר באותו יום יפקחו עיניך; תביט היישר אל עיני הטבע ובמראה שלו תראה את דמותך. אתה תדע שכאשר אתה מתחבא מהטבע, אתה מתחבא מעצמך." ועל האדמה אמר: "האדמה היא מקור החיים, היצירה, התרבות והעצמאות האמיתיים." ייחודו של הפרמקלצ'ר הוא ביצירת הקשרים ויחסי גומלין בין המרכיבים השונים במערכות המתוכננות, כך שהן מתקבלות שלמות וגדולות מסך חלקיהן. הקורס מביא תפיסת עולם שהיא דרך חיים המושתתת על עקרונות של קיימות מקומית, ומשלב לימוד פרונטאלי, סיורים באזור והתנסות אישית וקבוצתית. הקורס מעודד לקיחת אחריות אישית וקבוצתית למצב העולם והארץ, תוך מתן כלים לפעולה ויצירת שינוי.

מטרות הקורס:

- הכשרת מתכנני פרמקלצ'ר.
- גיבוש קבוצה של אנשים שיתמכו זה בזה בהרמת פרויקטים.
- ביצוע פרויקט סיום ברוח הקיימות המקומית (פרמקלצ'ר).

יעדי הקורס:

- הפנמת תפיסת הקיימות המקומית בקרב משתתפי הקורס.
- סיום הקורס וקבלת תעודת מתכנן פרמקלצ'ר על ידי כל משתתפי הקורס.
- התנאים לקבלת התעודה הינם: – נוכחות של לפחות 80% בשיעורים – הגשת תרגיל מסכם בציון עובר

הנושאים שילמדו בקורס:

א. נושאי רקע

1. רקע מקומי-תרבותי: משנה, תלמוד, א.ד. גורדון – הכרות עם האיש והגותו.
2. מבוא: טבעית רגל אקולוגית, מצב העולם, כללי האתיקה, עקרונות ומאפיינים, משל התרנגולות, עקרונות המערכת הטבעית, דרכי חשיבה.
3. תבניות טבעיות, עקרונות ותהליכים בתכנון, התבוננות וזיהוי תבניות טבעיות, ביומימיקה.
4. טיפוסים אקלים שונים ונופים: מאפייני אקלים קלאסיים, טופוגרפיה, קריאת מפה, מיקרו אקלים.
5. אדמה: מצב האדמה בעולם, בארץ, הגרת קרקע, תכונות קרקע ומגדירים מסורתיים, בעלות והזדמנויות, פוריות האדמה, שיטות עיבוד, חיפוי, צמחים כמגדירי קרקע (bioindicators), שימור קרקע ופיתוח נאות, עבודות עפר, יצירת אדמה.
6. מים: מצב המים בעולם – בארץ, מיחזור, הפחתה, אגירה, שיכים, נגר עילי, קוי מפתח (Keyline), אסטרטגיות לאקלימים שונים, קציר טל.
7. עצים ויערות: סוקסציה, יערנות וניהול יער, בוסתנים ובוסתנאות, עצים בעיר ובמקומות יישוב.
8. צמחים: גידול משולב, שוברי רוח, גינות יער, צמחי מרפא, גידולי אנרגיה, חקלאות טבעית (פוקואוקה), ביואינטנסיב, חקלאות ביודינמית, שמירת זרעים.
9. מזון: בטחון תזונתי, מקומיות, איסוף ושימור, ליקוט.
10. אנרגיה וטכנולוגיות נקיות: חיטכון באנרגיה, תחבורה, ביוגז, ביודיזל, אנרגיה סולרית, אנרגית רוח, גידולי אנרגיה.
11. בניינים ומבנים: בנייה ירוקה, חומרי בנייה מקומיים, שיפוץ אקולוגי, בנייה אקלימית, קירור-חימום, גגות ירוקים, צמחים כמוסתי טמפרטורה.
12. בעלי חיים במערכות פרמקלצ'ר: בקרת מזיקים, agroforestry, טרקטור תרנגולות, תפקיד אוכלי העשב, אקוהקלצ'ר, דבוראות.
13. תוצרי לוואי ומיחזור: פסולת כמשאב, זיהוי וניצול הזדמנויות, קומפוסט, ביוב, זבל אנושי.

ב. תכנון ועיצוב

1. תכנון לפי מגזרים (sectors) – מיקרואקלימים
2. תכנון לפי אזורים (zones)
3. תכנון לפי מיקום יחסי (יצירת הקשרים במערכת).
4. הרחבת הקצוות.
5. זיהוי מגבלות והזדמנויות בשטח.
6. תכנון אינטואיטיבי, להוריד את הרוח אל החומר.
7. תכנון למקרי קיצון (אסונות).
8. ראיון לקוח.

ג. חברה וכלכלה.

1. ביוטכנולוגיה, ביואזוריות והנדסה גנטית.
2. תרבות הצריכה.
3. מיחזור בקהילה.
4. פיתוח כפרי.
5. סחר הוגן ומסחר.
6. קהילה והתארגנויות חוקיות, קואופרטיבים.
7. כלכלה בת קיימא: כסף, השקעות והמחיר האמיתי של כל דבר.
8. פרמקלצ'ר בעיר: נגישות לקרקע, גגות וחצרות, גידול מזון בעיר ושיתופי פעולה.

ד. איך מתחילים ?

1. צעדים ראשונים.
2. טעויות נפוצות.
3. יצירת עבודה ועבודה מול לקוחות.
4. מה הלאה ?
5. סיכום

פירוט המפגשים:

מפגש	תאריך	נושא
חלק א. הכרות		
1	30/10/23	פתיחת הקורס, מבוא לפרמקלצ'ר, מצב העולם, מצב הארץ, מצב האזור
תבניות טבעיות, עקרונות הפרמקלצ'ר		
2	06/11/23	סוגי אקלים, נופים, טופוגרפיה ומפות
סיור אקלים, נופים וטופוגרפיה		
3	13/11/23	מים, מערכות השקיה של מים אפורים (מעשי), תיעול מים
סיור מים		
4	20/11/23	אדמה
עצים ויערות, צמחים וגילדות, חקלאות ללא רעלים, גינון נוסח פרמקלצ'ר, ביו-אינדיקטורים, שתילות, זריעות וחפויים		
בניית ערוגה מוגבהת-מעשי, יער מאכל		
5	27/11/23	בע"ח, אקווקלצ'ר, תוצרי לוואי, מיחזור
סיור בעלי חיים דיר עיזים-כבשים, לול תרנגולות חופש בייתי		
חלב ב. תכנון ועיצוב מערכות חיים		
6	04/12/23	תכנון לפי מגזרים, תכנון לפי אזורים
שיטות תכנון נוספות, ראיון לקוח		
מתודולוגיה של תהליך התכנון, תרגיל תכנון קבוצתי		
7	11/12/23	אנרגיות מתחדשות, שמש, רוח, ביו- גז ועוד...
8	18/12/23	סיור בנייה באדמה
9	25/12/23	מלאכות עתיקות
דבוראות		
חלק ג. חברה וכלכלה		
10	01/01/24	ביוטכנולוגיה, ביואזוריות, הנדסה גנטית, תרבות הצריכה, סחר הוגן

ליצירת קשר ורישום לקורס

אלון: 050-2508194 | נעמה: 054-7993107 | achavat.lev@gmail.com

כלכלה בת קיימא, קואופרטיבים		
סיור חקלאות אורגנית		
11	08/01/24	פרמקלצ'ר עירוני ופיתוח כפרי
מבנים בלתי נראים במרחב – קהילה		
12	15/01/24	סיור הכרת קהילה
חלק ד. אפשרויות לפעולה		
13	22/01/24	הגות גורדון
עבודה מול לקוחות, טעויות נפוצות, יצירת עבודה, מה הלאה?		
14	29/01/24	אזור 5 ולקטות – סיור ליקוט
15	הצגת פרויקטים, חלוקת תעודות ומסיבת סיום	

סיורים:

- סיור אקלים, נופים וטופוגרפיה
- סיור מים
- סיור בנייה באדמה
- סיור חקלאות אורגנית
- סיור הכרת קהילה
- סיור ליקוט ומסעדה המגישה מזון מקומי

דגשים הערות:

- הסילבוס, סדר המפגשים והסיורים נתון לשינויים לפי אילוצי לוגיסטיקה, צרכי הקבוצה, מזג אוויר והשאיפה לאזן בין הרצונות להספיק ולהעמיק.
- לא יתקיימו שיעורים בימי שבתון וחגים, –לגבי המפגש שאמור להתקיים במהלך חג החנוכה נחליט במשותף האם לקיימו או לדחותו.
- במקרה הצורך יתווסף מפגש. להשלמת פערים, העמקה והתנסות מעשית, להבנה עמוקה של החומר הנלמד.
- בעת קיום סיורים מחוץ לחווה הקורס ההגעה והחזרה למקומות המפגש הינה עצמאית ברכבים/תחב"צ. אנחנו ממליצים על נסיעה משותפת.
- לאורך הקורס ינתנו תרגילים לעבודה בבית, וישלחו סרטים וחומרי עזר לעיון והרחבה של התכנים.
- משתתף.ת אשר יחסיר מפגש במהלך הקורס מוזמן.ת להשלים אותו במהלך המחזור הבא.

קצת על מנחי הקורס הראשיים:

נעמה

תלמידה של טליה שניידר מזה 8 שנים, כולל קורס תכנון "שפע בשבע" (PDC), מהגינה למטבח, ועוד...
בוגרת קורס מורות פרמקלצ'ר ה'תשע"ט 2019.

אלון

לומד ומיישם פרמקלצ'ר מ-2018.
למד אצל שי שחל וטליה שניידר.
קורס דיפלומה בהנחיית גלעד מרגלית 2022.

עבודה על מספר פרויקטים ביחד ולחוד:

נעמה: תכננה מרכזים קהילתיים אקולוגיים והקימה קואופרטיב לאוכל אורגני.
אלון: בנה גנים יפניים, (גני זן) וגני מים, כתב פרויקט אקולוגי בתחום הכלכלה, ועבד על פרויקט ביזורי בתחום האנרגיה.
ביחד: תכנון גינה טיפולית בבית הספר כדורי, (יחד עם אלה דבורי), תכנון גינות פרטיות נוספות, כרגע בתהליך שיקום חווה אקולוגית ברוח הפרמקלצ'ר ויצירת מרכז לימוד, מחקר והתנסות שיהווה בסיס לאורח חיים בר קיימא ועצמאות אישית וקהילתית.

בקורס ינחו מומחים נוספים בתחומם ואנשי ונשות מעשה שישתפו בפועלם.

עלות הקורס ותנאי תשלום:

- 3,800 ₪ למשתתף.ת, מתוכם 570 ₪ דמי הרשמה.
- דמי ההרשמה לא יוחזרו במקרה של ביטול ההשתתפות בקורס.
- במקרה והקורס לא ייפתח במועדו מסיבה כלשהי, מועד הפתיחה יידחה למועד האפשרי הקרוב.
- 10% הנחה לנרשמים.ות בהרשמה מוקדמת עד לתאריך ה- 15.9.23
- 10% הנחה למשתתפים.ות שיהיו אחראיים.ות להרשמת חבר.ה נוסף.ת לקורס – על כל נרשם נוסף, עד לסכום המלא, (לא כולל הרשמה) – הבאת 5 חברים.ות שנרשמו, תקבל 50% הנחה...
- הבאת 10, תקבלי את הקורס בדמי הרשמה בלבד.
- 5% הנחה יינתנו לחברי.ות ארגון "פרמקלצ'ר ישראל".
- את דמי ההרשמה על סך 570 ₪ חובה להסדיר לפני המפגש הראשון.
- את יתרת התשלום יש להסדיר בסוף המפגש הראשון וניתן לשלמה באמצעות צ'קים, מזומן או ביט (עד 3 תשלומים).
- העלות עבור השתתפות ביום בודד בקורס הינה 350 ₪.
- במקרה של ביטול השתתפות ע"י התלמיד.ה לאחר תחילת הקורס, יגבה תשלום עבור מספר המפגשים שעברו מתחילת הקורס ועד למסירת הודעת הביטול, בעלות של 350 ₪ למפגש. יתרת התשלום תוחזר לתלמיד.ה.
- מספר המקומות בקורס מוגבל, הקדימו להירשם והבטיחו את מקומכם.ן.

מקורות ועזרים:

סרטים:

- An inconvenient truth' Davis Guggenheim (Gore's movie)
- Greening the desert, Jeof Lewton
- Home on earth – Straw bale construction
- Learning from Ladak
- Permaculture roof garden, Rice England
- The global gardner – Bill Mollison
- The power of cumunity – Cuba

ליצירת קשר ורישום לקורס

אלון: 050-2508194 | נעמה: 054-7993107 | achavat.lev@gmail.com

- האיש ששתל עצים, ז'אן ג'יונו
- Bullshit, PeA Holmquist & Suzanne Khardalian
- The Lessons of the Loess Plateau
- The biggest little farm

ספרות:

- Creating an oasis with grey water, Art Ludwig
- Earth users Guide to Permaculture, Rosemary Morrow
- Home work – Hand built shelter, Lloyd Kahn
- Permaculture Designer's manual, Bill Molisson
- Principles & Pathways Beyond Sustainability, David Holmgren
- The simple act of planting trees Tree People L/A/
- The strew bale house – David A Bainbridge, Bill & Athwna Steen, David Eisenberg
- Eatable forest gardens, Dave Jacke

- גן עדן בפתח הבית, טליה שניידר
- חוג טבע גן עדן לילדים, טליה שניידר
- כתבי גורדון – האדם והטבע, א.ד. גורדון
- מהפכת קנה הקש, מסנובו פוקואוקה
- האיש ששתל עצים, ז'אן ג'יונו
- הגן הפורה, שלמה אילן
- החי והצומח בארץ ישראל, הוצאת החברה להגנת הטבע
- זבל אנושי, ג'וזף ג'נקינס
- ישמעאל, דניאל קווין
- סלע – קרקע – צומח בגליל, אביבה רבינוביץ'
- צמחי מרפא של ארץ ישראל, ניסים קריספל
- קטן זה יפה, א.פ. שומאכר
- שיבוש תרבות, קאלה לאסן

ט.ל.ח.